

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen

Postbus 9105

6500 HG Nijmegen

T 14 024

nijmegen.nl

Contactpersoon

Thomas van der Hulst

t.van.der.hulst@nijmegen.nl

T 024 – 329 33 65

Ons kenmerk

D220492666

Bijlage

Nijmegen Baten van bomen in
beleid

Datum 17 mei 2022
Onderwerp Nulmeting Bomenplan Nijmegen

Geachte leden van de raad,

Bomen zijn belangrijk. Ze zijn de longen van onze stad. Ze zorgen voor een aantrekkelijke leefomgeving, maken natuur in de stad beleefbaar en helpen ons actuele uitdagingen zoals hittestress het hoofd te bieden. Voor u ligt de nulmeting van het Nijmeegse bomenbestand uitgevoerd op basis van het Bomenplan Nijmegen 2021. In deze nulmeting hebben wij onderzocht welke positieve invloed bomen op onze stad hebben. Daarnaast hebben we een belangrijke indicator bepaald dat verbonden is aan het Bomenplan, het percentage kroonbedekking¹ ook wel boomkroonoppervlak.

Bomenplan Nijmegen

Vorig jaar hebben wij het Bomenplan Nijmegen vastgesteld. We zijn heel ambitieus als het neerkomt op bomen in de stad. Onze ambities hebben we vertaald naar nieuwe doelstellingen en maatregelen. De doelstellingen uit het Bomenplan Nijmegen zijn:

- Gezonde bomen zo lang mogelijk behouden
- Bomenkap zoveel mogelijk voorkomen
- Aanplant zoveel mogelijk stimuleren
- De belangrijkste boomstructuren in de stad beschermen, verstevigen en uitbreiden

Aan het Bomenplan hebben we een de Uitvoeringsagenda Bomen verbonden. Deze agenda bevat maatregelen die helpen de bovenstaande doelstellingen te realiseren. Denk daarbij aan het aanpassen van de regels voor de kapvergunning, het instellen van een compensatieplan voor gekapte bomen en de jaarlijkse aanplant van 625 extra bomen per jaar. Een andere maatregel is het uitvoeren van een nulmeting om de huidige stand van de bomen in de stad te bepalen. Het resultaat daarvan ligt voor u.

¹ Kroonbedekking: Het totaal aan oppervlakte van alle boomkronen in de stad of wijk in ha. of als percentage t.o.v. het oppervlakte grondgebied.

Waarde van bomen

In de nulmeting hebben de waarde laten bepalen van alle gemeentelijke en private bomen in de stad op basis van de drie beschikbare op Nederlandse omstandigheden afgestemde ecosysteemdiensten². Dit is in gedaan met behulp van het systeem ITree³ waarover we u begin 2021 per brief (kenmerk: [D200924243](#)) reeds eerder op de hoogte hebben gebracht. Deze drie ecosysteemdiensten geven ons inzicht in wat voor positief effect bomen, letterlijk gekwantificeerd, betekenen voor de stad. Zie hiervoor ook de bijlage. Gemeente Nijmegen scoort hierin (2021) als volgt:

Ecosysteemdienst:	Jaarlijks:	Totaal vastgelegd:
• Hemelwater-afvang	181000 m ³	
• CO ₂ -vastlegging	12.800 m ³	711.900 ton
• Afvang luchtverontreiniging	423 ton	

Als je de resultaten uitzet per boom dan zorgt een *individuele boom* in de Nijmeegse openbare ruimte jaarlijks gemiddeld voor:

- Het afvangen van 1m³ hemelwater, dat niet het riool belast
- 70 kg CO₂-vastlegging, door dikte en lengtegroei van de boom
- Het wegvangen van 2,5 kg luchtverontreiniging, die we niet meer inademen

Op basis van bovenstaande waarden kunnen we betere afwegingen maken voor vergroening, waarde hechten aan bomen en de groene kwaliteiten van bomen gericht inzetten.

Indicator kroonoppervlakte

In de uitvoeringagenda van het Bomenplan hebben we het boomkroonoppervlak benoemd als indicator. Het boomkroonoppervlak is een momentopname en geeft ons informatie over de mate van aanwezigheid van bomen in de stad (zie bijlage 2 van de bijlage). Het kroonoppervlak van gemeente Nijmegen is 21%. Dit betekent dat 21% van het grondoppervlak van onze gemeente in potentie bedekt kan worden met het oppervlak aan boomkronen in de stad. Nijmegen valt daarmee buiten de top 5 van grote steden in Nederland met het grootste percentage boomkroonoppervlak. Deze top-5 wordt aangevoerd door Delft (29%), Den Haag (23%) en Arnhem (23%), Tilburg (23%) en Amsterdam (22%). Arnhem en Den Haag hebben zichzelf (net als Nijmegen) in hun bomenbeleid een groei van 5% van het kroonoppervlak als streven opgelegd. Het onderzoek toont ook in welke wijken de behoefte aan bomen het grootst is. Dit geeft ons input om gericht bomen aan te planten en hopelijk komend decennium een positie binnen de top-5 te kunnen behalen.

Op basis van recente wetenschappelijke inzichten streven steeds meer gemeenten naar een kroonbedekking van 30% per wijk. Als we dat projecteren op Nijmegen op basis van ons onderzoek, concluderen we dat er elf wijken in de stad zijn (2021) waar dit percentage (of hoger) wordt gehaald. In vijf wijken is het vanwege de leeftijd van de bebouwing (daarmee ook van de bomen) of het landelijke karakter, logisch dat het percentage niet wordt gehaald. Dit houdt in dat er 28 wijken in de stad zijn waar we met meer urgentie willen streven naar meer bomen (en behoud van bomen). Zo in wel de openbare

² Ecosysteemdiensten zijn maatschappelijke baten die een boom betekent voor de omgeving en die kunnen worden vertaald naar een economische waarde in euro's.

³ ITree is een model dat inzicht geeft in de ecosysteemdiensten die bomen leveren. Het maakt de positieve bijdragen van bomen voor hun omgeving meetbaar. Zie ook [ITree NL](#).

ruimte als op privaat gebied. Bomen zijn immers niet alleen noodzakelijk voor de afvang van fijnstof, hemelwater en CO₂, maar ook noodzakelijk voor een prettig woon- en leefklimaat en biodiversiteit. Tot 2025 gaan we (op basis van het Bomenplan 2021) nog op honderden locaties in de stad bomen aanplanten. Deze nulmeting zet hiervoor de grote lijnen uit en geeft ook input voor stedelijke inrichting en gebiedsontwikkelingen.

Rectificatie indicator

In de Uitvoeringsagenda bomen is per abuis een *jaarlijkse* 5% groei van het Nijmeegse boomkroonoppervlak aangegeven, dit moet echter zijn 5% gemeten over 4 jaar, in 2025 bij de evaluatie van het Bomenplan.

Indicatoren voor succesvol beleid

Zowel de groei van het boomkroonoppervlak en daarmee de waardegroei van de ecosysteemdiensten zijn, naast de kwantitatieve groei van ons stedelijk bomenareaal, kenmerken van succesvol bomenbeleid. In 2025 herhalen we deze metingen om input te geven aan evaluatie van het Bomenplan. Alhoewel de jonge aanplant van bomen vanwege de (nog) beperkte omvang, een beperkt effect zal hebben op het totale boomkroon oppervlak, is het op dit moment de juiste investering voor vergroening van de stad. Daarnaast kappen we minder, behouden bomen langer en planten meer aan.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester